Foreningen for innovasjonsselskaper i Norge

Stortingets næringskomité

18.10.2026

Innspill til statsbudsjettet 2027 fra Foreningen for innovasjonsselskaper i Norge

I omstillingen av Norge har innovasjonsselskapene en sentral rolle. De utgjør en innovasjonsinfrastruktur som kobler sammen gründere, etablert næringsliv, forskning/akademia og kapital for å utvikle fremtidens næringsliv.

Norge og verden står foran store omstillinger. Koblingen mellom forskning, innovasjon og risikokapital på den ene siden, og forsvar, beredskap og grønn omstilling på den andre siden, står sentralt i europeiske, nordiske og norske rapporter og analyser. Et eksempel er "Draghi-rapporten". Sikkerhet, beredskap og grønn omstilling krever raskere teknologisk innovasjon.

I budsjettforslaget er det foreslått en realnedgang i FoU-bevilgningene med 1,1 prosent, til 0,88 prosent av BNP, mot Stortingets mål på 1 prosent av BNP. Samtidig foreslås det å avvikle, eller svekke flere virkemidler som hjelper både teknologi- og forskningsbaserte virksomheter med å utvikle, skalere og eksportere nye løsninger. Det er lite hensiktsmessig å avvikle FORREGION når ordningen bidrar til FoU-investeringer i næringslivet over hele landet. Den foreslåtte avviklingen av FORREGION over KDDs budsjett bør reverseres (Kap. 553, post 69).

For å sikre grønn omstilling, verdiskaping, sikkerhet og beredskap, trenger bedrifter:

- Velfungerende innovasjonsløp fra FoU til oppstart, skalering og eksport
- Målrettede virkemidler som utløser kapital
- Et innovasjonsfremmende skattesystem.

Utvikle flere forskningsbaserte bedrifter

Kap. 920 Norges forskningråd, post 70 Tilskudd til næringsrettet forskning

Hvert år investeres store beløp i forskning ved landets universiteter, høyskoler, forskningsinstitutter og helseforetak. Noe av forskningen legger grunnlaget for etablering av helt nye bedrifter.

Forskningsbaserte bedrifter har en stor innovasjonshøyde og skaleringspotensial. Det er bedrifter som kan skape store verdier og mange arbeidsplasser. I dag er det mange kvalifiserte prosjekter som det ikke er midler til å finansiere.

Vi foreslår:

- 400 millioner kr. øremerkes kommersialisering fra offentlig finansiert forskning i Forskningsrådet, for å møte Norges behov for omstilling, verdiskaping og etablering av nye næringsområder.

Styrke tilgangen på tidligfase-kapital på bedrifters vekstreise

Kap. 952 Investinor post 50 Risikokapital og post 95 Kapitalinnskudd

Ifølge en fersk rapport fra Nordisk ministerråd, tilsvarer venturekapital i Norge 0,04 prosent av BNP, mot 0,12–0,14 prosent i våre nordiske naboland. Mangel på risikokapital rammer særlig vekstbedrifter med stort verdiskapende potensial, typisk forskningsbaserte bedrifter med lange utviklingsløp.

Næringslivets Hus, Middelthunsgate 27 / PB 5490 Majorstuen, N-0305 Oslo
Tel: +47 913 03 318 / Org.nr.: 985 656 231 / trine.ellingsen@abelia.no / **fin.no**

Mandatendringene i Investinor samt at Investinor kan reinvestere kapital, er skritt i riktig retning, men det er begrenset hva som kan realiseres de neste årene. Det er derfor behov for å tilføre friske midler for å sikre tilstrekkelig risikokapital.

Vi foreslår:

- Det bevilges minimum 600 millioner kr. til Investinors mandater på post 50 og 95 for å bedre oppstartsselskapers tilgang på tidigfasekapital og posisjonere dem for videre vekst.

Styrke norsk testinfrastruktur (Norsk katapult) for grønn industrialisering og økt eksport

Kap. 2426 Siva SF post 71 Tilskudd til testfasiliteter

Mange bedrifter, spesielt SMBer, mangler testmuligheter og kompetanse til å kvalifisere teknologier før kommersialisering. I samarbeid med Norges fremste industrimiljø, gir ordningen Norsk katapult bedrifter tilgang til utstyr og kompetanse, slik at de kan få nye løsninger raskere ut i markedet.

Det er etablert fem bransjespesifikke testsentre i tillegg til åtte noder/testsentre i distriktene. Sentrene tilgjengeliggjør utstyr og teknologi til en verdi som er ti ganger større enn det offentlige bidraget. I underkant av 1 400 bedrifter benyttet seg av testsentrene i 2025, men det er et stort gap mellom tilbud og etterspørsel, og oppskalering forutsetter kapitalkrevende investeringer.

I forslaget til statsbudsjettet legges det til grunn en videreføring av dagens økonomiske ramme for katapultordningen. Det vil begrense mulighetene for å utvikle sentre med stort investeringsbehov, ikke gi handlingsrom for investeringer i de åtte nodene og heller ikke gi rom for å etablere flere testsentre.

Vi foreslår:

- En totalbevilgning til testfasiliteter på 600 millioner kr. Midlene bør gå til å forsterke og skalere infrastruktur i eksisterende sentre og til å etablere nye sentre. Viktige områder er forsvar og sikkerhet, bioteknologi og helse samt fremvoksende grønne næringer og muliggjørende teknologier.

Benytte klyngene for å nå nasjonale ambisjoner innen omstilling og eksport

Kap. 2421 Innovasjon Norge post 71 Innovative næringsmiljøer

Klyngene øker innovasjons- og omstillingstakten for norsk næringsliv. De bidrar til samarbeid og kompetansedeling mellom store og små bedrifter og forskningsmiljøer samt øker næringslivets deltakelse i EU-prosjekter.

Klyngefinansieringen er helt sentral og har en utløsende effekt for å få bedriftene til å forplikte seg til felles omstillingsprosjekter. For 2027 er det foreslått en prisjustert videreføring av klyngeprogrammet. Programmet har de siste årene fått flere kutt. Delprogram for modne klynger er et tilbud til modne klynger som er ute av den 10-årige driftsperioden i programmet, for at de kan gjennomføre innovasjonsprosjekter. Sist gang programmet hadde en utlysning var i 2024.

I EU pågår det en prosess som kan få betydning for hvordan klynger kan benyttes og finansieres for å nå nasjonale mål. Utkast til nytt alminnelig gruppeunntak er på høring blant EUs medlemsland. Det er

foreslått å utvide driftsperioden for klynger med inntil 20 år. Regelverket skal tre i kraft i EU 1.1.2027, og deretter gjennom EØS-komiteen og inn i norsk lov.

Verbalforslag:

- Regjeringen bes komme tilbake til Stortinget i løpet av våren 2027, om hvordan Norge som en følge av en ny gruppeunntaksforordning, skal benytte klyngene for å nå nasjonale ambisjoner innen omstilling av ulike industrier, skalering og eksport.

Sivas eierskap i innovasjonsselskapene

I statsbudsjettet for 2026 ble det vedtatt at regjeringen skulle avvente utsalg av statens eierandeler i innovasjonsselskapene gjennom Siva. På bakgrunn av vedtaket, er det gjennomført en utredning. Vi synes det er svært positivt at regjeringen anbefaler at Siva fortsatt skal ha mandat til å ha eierskap i innovasjonsselskapene, og at den vil be Siva videreutvikle en policy for eierskapet.

En nasjonal målbar innovasjonsambisjon og en strategi for innovasjonsselskapene

I en tid hvor forsvars- og beredskapsevnen skal økes, må man også sikre et godt rigget innovasjonssystem for å få frem virksomhetene og løsningene som kan bidra til å styrke både forsvars- og omstillingsevnen.

Innovasjonsselskapene har gode resultater å vise til når det gjelder utvikling av oppstartsselskaper og omstilling av eksisterende næringsliv, men det er et uforløst potensial som ligger i innovasjonsinfrastrukturen som er bygget opp gjennom disse selskapene. Innovasjonsselskapene har ulike roller i det norske innovasjonssystemet og er operatører for flere virkemidler. Eierskapet og forvaltningen av disse virkemidlene er spredt på tvers av en rekke departementer, forvaltningsnivå og virkemiddelaktører. Det er behov for å se ulike virkemidler i større grad i sammenheng for å utvikle flere vekstbedrifter.

Verbalforslag:

- Stortinget ber regjeringen utforme en nasjonal og målbar innovasjonsambisjon for å sikre norsk konkurransekraft og utvikling av flere vekstbedrifter
- Stortinget ber regjeringen utforme en nasjonal strategi for innovasjonsselskapenes bidrag i å få frem flere vekstbedrifter og økt verdiskaping. En slik strategi må omfatte kommersialisering fra forskning og teknologioverføring, tidligfase-kapital, inkubasjon, testfasiliteter og klynger.

Vennlig hilsen,

Trine Ellingsen
daglig leder, FIN

Eli Wathne
seniorrådgiver, FIN